

**ACORD 42/2016, de 2 de juny, del Ple del
Consell de l'Audiovisual de Catalunya**

Anàlisi del programa .CAT emès per TV3 el 18 de febrer de 2016

Amb data 23 de febrer de 2016 va tenir entrada al Consell de l'Audiovisual de Catalunya (registre d'entrada núm. 181/2016) un escrit de queixa signada pel president del Grup de Periodistes Pi i Margall, sobre l'edició del 18 de febrer del 2016 del programa .CAT, de TV3. En concret, es refereix a un fragment que mostra un intercanvi d'arguments entre el senyor Joan Tardà (diputat d'ERC al Congrés) i el senyor Joan López Alegre (periodista i professor de comunicació de la Universitat Abat Oliba CEU) en relació amb l'opinió divergent que tenen sobre l'empresonament del senyor Arnaldo Otegui.

L'escrit assenyala que la persona entrevistada es manifesta “[...] explícitamente beligerante, insultando y con un tono fuera de lugar [...]” amb el periodista Joan López Alegre. La queixa assenyala que els insults del senyor Tardà es concreten en l’afirmació que el senyor López Alegre té un “[...] discurs fatxa i mentider [...]”, i que “[...] no té vergonya [...]”. També indica que el senyor Tardà “[...] faltó al honor y a la imagen” del periodista i que els insults “[...] fueron ejecutados con ánimo vejatorio, injurioso, infamante y descalificador [...]”.

Així mateix, l'escrit critica que el conductor mantingui una “[...] posición equidistante entre el diputado de ERC y el periodista [...]” i considera que la seva actitud és “[...] totalmente pasiva ante lo que está ocurriendo y no interviene para reprobar al Sr. Joan Tardà [...]”.

Per aquests motius, el senyor Fidalgo assenyala que el discurs de l’entrevistat, senyor Joan Tardà, “[...] está lejos de lo que establecen las normas para un medio de comunicación público [...]” i que l’actitud del conductor Xavier Coral “[...] no resulta la más apropiada para un profesional de un medio de comunicación público [...]”.

Finalment, en la consideració del senyor Fidalgo, les paraules del senyor Joan Tardà “[...] no cumplen con los propósitos encomendados a una televisión autonómica pública [...]”.

En data 28 d’abril de 2016, l’Àrea de Continguts del Consell va elaborar l’Informe 18/2016 relatiu als fragments compresos entre les 23:24:41 i les 23:33:48 hores i entre les 23:46:53 i les 23:47:12 hores, que corresponen als fets al·legats en l’escrit de queixa.

Vist l’informe de l’Àrea de Continguts d’aquest Consell, la literalitat del qual reproduïm en les seves parts necessàries com a consideracions a aquest Acord.

«Consideracions jurídiques

Primera. Context

L'anàlisi sobre la presència de les expressions a què fa referència l'escrit considera el context en el qual s'insereixen, tant pel que fa al contingut de l'espai com al format audiovisual en què es produeixen.

D'una banda, quant al **contingut** del fragment analitzat de l'espai .CAT de TV3:

- Es tracta un tema d'actualitat política com són les negociacions per formar govern a l'Estat.
- Les persones que hi intervenen, com a entrevistades o com a entrevistadores, provenen de l'àmbit de la política, el periodisme i el món acadèmic.

D'altra banda, el **format audiovisual** del fragment objecte d'anàlisi és el d'una entrevista col·lectiva, és a dir, la persona convidada —Joan Tardà— és entrevistada per diverses persones. En aquest cas, es tracta del conductor del programa, d'un col·laborador fix i de dues persones alienes a TV3 (Gemma Galdón i Joan López Alegre).

En aquesta entrevista, les persones col·laboradores —fixes o ocasionals— no es limiten a formular preguntes, sinó que emeten opinions i contraposen punts de vista amb la persona entrevistada.

Segona. Continguts

L'intercanvi d'opinions entre Joan Tardà i Joan López Alegre en relació amb la figura d'Arnaldo Otegi comença a les 23:27:57 hores. En aquest moment, el periodista pregunta a Joan Tardà "Vostè, dissabte que ve, on anirà?", en referència a la seva pròxima visita a Arnaldo Otegi a la presó.

En aquest context de diferència d'opinions envers la figura d'Arnaldo Otegi, Joan Tardà i Joan López Alegre intercanvien els comentaris següents:

Joan Tardà

- a) Utilitza el terme "fatxa" en 3 ocasions:
 - "[...] aquest discurs **fatxa**..." (23:29:33 h)
 - "[...] li he dit que és un discurs **fatxa**" (23:30:14 h)
 - "És un discurs **fatxa** [...]" (23:30:17 h)
- b) Esmenta el terme "mentider" en 1 ocasió:
 - "És un discurs [...] **mentider**" (23:30:17 h)
- c) Verbalitza l'expressió "no té vergonya" en 1 ocasió:
 - "[...] vostè **no té vergonya**" (23:30:32 h)

El polític fa ús dels termes “fatxa” i “mentider” per qualificar el discurs de Joan López Alegre, no la persona. En canvi, l'expressió “no té vergonya” s'adreça directament al periodista.

Joan López Alegre

a) Utilitza el terme “fatxa” en 4 ocasions:

- “...**fatxa** és aquell que se'n va a abraçar algú que és col·laborador i que ha sigut membre d'una organització que ha matat dones i nens” (23:29:42 h)
- “Res de **fatxa**. **Fatxa** és vostè.” (23:29:50 h)
- “M'ha dit **fatxa**” (23:30:19 h)

b) Verbalitza, en 1 ocasió, que Joan Tardà es reunirà amb Arnaldo Otegi, qui “ha matat dones i nens”:

- “(...) **no se'n vagi a abraçar un senyor que ha matat dones i nens** de la província de Barcelona” (23:30:28 h)

El periodista fa ús del terme “fatxa” per adreçar-se, directament un cop i mitjançant una perífrasi un altre, a la persona de Joan Tardà. També l'empra per constatar que, segons ell, Joan Tardà l'ha qualificat de “fatxa”. Igualment, afirma que el polític es reunirà amb algú que “ha matat” persones.

Un cop acabada la discussió, Joan Tardà demana disculpes (“demano disculpes”) en 3 ocasions. El diputat reitera les disculpes al final de l'entrevista: “voldria repetir les disculpes públicament” i “vull acabar demanant disculpes”. En aquest punt, Joan López Alegre accepta les disculpes del polític (“Faltaria més”).

Tercera. Rol del conductor

El *Llibre d'Estil de la CCMA*, al Manual d'ús, dedica el punt 2.1.1.6.2. a les *Entrevistes*:

“Deixem que la persona entrevistada s'expressi amb comoditat. Per a l'audiència, són interessants els seus arguments, idees i opinions, no pas els nostres. Només la interrompem si considerem que ens contesta amb evasives o fa respostes llargues i incomprensibles.”

El punt 2.1.1.6.3. als *Debats*, on s'indica el paper que ha de tenir la persona que els modera:

“La persona que modera el debat s'encarrega d'ordenar les intervencions dels participants de manera equilibrada, guia la discussió, la condueix atenent el criteri d'interès informatiu i no pren partit per cap tesi.”

I el punt 2.1.1.6.4. a les *Tertúlies*, on s'exposa el paper que ha de tenir la persona que les dirigeix:

“La persona que dirigeix una tertúlia s'esforça perquè els participants respectin els torns de paraula i exposin amb claredat la seva opinió i les seves

reflexions, i no pren partit per cap de les parts ni s'hi identifica. Dinamitza el diàleg, ofereix arguments i introdueix dades objectives sobre el tema del qual es parla, sense donar la seva opinió.

És responsabilitat de la persona que condueix la tertúlia que els participants tinguin en tot moment un comportament respectuós i que l'exposició de les seves idees no sigui insultant o contrària als valors de la convivència."

El rol del **conductor** Xavier Coral durant la controvèrsia envers la figura d'Arnaldo Otegi es concreta en els punts següents:

a) No pren partit per cap tesi.

b) Intenta reconduir la conversa de diferents maneres i en diverses ocasions.

- Aclareix possibles malentesos
S'adreça a Joan Tardà i indica: "No ho ha dit. No ha dit que fos vostè. Ha dit que s'ha dit."

- Reprèn les preguntes pendents
S'adreça a Joan Tardà i indica: "Ha fet una pregunta el Joan López Alegre abans sobre la qüestió política catalana."

S'adreça a Joan López Alegre i indica: "Acabi la pregunta" i "Ha quedat una pregunta a l'aire, eh Joan?"

- Crida a l'ordre, utilitzant tant la comunicació verbal com la no verbal.
S'adreça a Joan Tardà en 4 ocasions:
 - "Ara contesti, contesti vostè, senyor Tardà. I no voldria convertir això en una baralla."
 - "Contesti."
 - [Fa gestos a Tardà] "Senyor Tardà..."
 - "Joan, per favor."

S'adreça a Joan López Alegre en 4 ocasions:

- [Xavier Coral repeteix el nom "Joan" diverses vegades durant una intervenció de López Alegre, intentant que no continuï parlant]
- "Joan, deixa'l contestar, si us plau."
- "Joan, deixa acabar."
- "Joan, prou!"

S'adreça als dos interlocutors conjuntament en 4 ocasions:

- "A veure, un moment, un moment, un moment, un moment, un moment" [fa gestos als dos, intentant aturar la discussió]
- "Molt bé. Deixem aquí aquesta qüestió, si us plau..."
- "Deixeu-me reconduir aquesta qüestió. Si un dia voleu farem un debat sobre això, però no és el tema del debat."
- "Molt bé. Tots dos han donat la seva opinió i jo els demanaria que ho deixéssim aquí."

c) Agraeix les disculpes de Joan Tardà.

El conductor verbalitza: “Molt bé. Doncs jo li agreixo les disculpes i prefereixo que tornem a un diàleg normal.”

A partir dels punts esmentats en relació amb el paper que ha de tenir la persona que entrevista, modera debats o dirigeix tertúlies, l'anàlisi dels continguts no mostra elements en el comportament del conductor del programa que puguin contravenir els preceptes establerts al *Llibre d'Estil de la CCMA*.

[...]

Per tot el que s'ha exposat, el Ple del Consell de l'Audiovisual de Catalunya adopta, per 5 vots a favor i 1 abstenció, el següent

ACORD

1. Constatar que durant l'emissió del programa .CAT de TV3 de 18 de febrer de 2016, no s'ha produït cap vulneració de la normativa vigent en matèria de comunicació audiovisual.
2. Estimar que la conducció de la persona que va moderar el programa .CAT de TV3 de 18 de febrer de 2016, s'ajusta a les previsions del *Manual d'ús del Llibre d'estil*, sense que pugui s'hi apreciar una presa de partit per cap tesi concreta, tot intentant reconduir la conversa de diferents maneres i en diverses ocasions.
3. Notificar aquest Acord al prestador de serveis de comunicació audiovisual Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, SA, i comunicar-lo a la persona que presenta la queixa, als efectes oportuns.

Barcelona, 2 de juny de 2016

Roger Loppacher i Crehuet
President

Daniel Sirera Bellés
Conseller secretari